

ת"פ 32698/08/13 - מדינת ישראל נגד ל א

10 דצמבר 2014

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 32698-08-13 מדינת ישראל נ' א
בפני כב' השופטת לימור מרגולין-יחידי

המאשימה:
נגד
הנאשמת:
מדינת ישראל
ל א

נוכחים:

בא-כוח המאשימה - מר זאהר ג'ובראן (מתמחה)

בא-כוח הנאשמת - עו"ד סתווית רייכמן

הנאשמת התייצבה

[פרוטוקול הושמט]

גמר דין

פתח דבר

הנאשמת הודתה בעובדות כתב האישום בביצוע עבירות של תקיפת קטין על ידי אחראי, עבירה לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

על פי המתואר בכתב האישום תקפה הנאשמת את בתה הקטינה ילידת שנת 2003 (להלן: "הקטינה") על רקע חשדה כי זו גונבת פריטים מילדי ביה"ס בו היא לומדת, בכך שאחזה בזרועותיה בחוזקה, ניערה אותה, צבטה את גבה ומשכה בשיערה, באופן שגרם לה לסימנים כחולים על גופה ושריטות בזרועות ובגב.

הנאשמת נשלחה לשירות המבחן, כשהמחלוקת המהותית בין הצדדים היא לעניין הרשעתה.

תסקיר שירות המבחן

עמוד 1

מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשמת כבת 43 ילידת הפיליפינים, חיה בישראל מזה כ- 22 שנים מכוח אשרת שהייה זמנית המתחדשת מדי שנה. הנאשמת היא אם לשני ילדים כאשר בנה הבכור מתגורר בארץ מוצאה ובתה ..., ילידת הארץ, חיה עמה בישראל. אבי בתה, אותו הכירה הנאשמת בישראל גורש מהארץ לאחר ששהה בה באופן חוקי, וכיום מקיים קשר טלפוני עם הבת אולם לא תומך בהן כלכלית. הנאשמת מתפקדת בישראל כאם חד הורית.

שירות המבחן התרשם מאם מסורה הדואגת לצרכיה של בתה, ומגלה אמפתיה ויחס חיובי ודואג לבת. שירות המבחן התרשם כי רצונה של הנאשמת לקדם ולסייע לבתה נמצא בראש מעייניה וכי היא פועלת להגשמת מטרה זו. לעניין הרקע לעבירות, תיארה הנאשמת שבסמוך לפני הארוע נודע לה מאמא אחרת כי בתה גונבת פריטים מתלמידים בבית הספר, וזאת לאחר שבעבר שוחחה עם בתה על העניין. הנאשמת מסרה כי הייתה מותשת ועייפה מעבודתה כששמעה על הדברים, וחשה בושה, כעס וחוסר אונים נוכח התנהגותה של בתה, ולא שלטה בסערת רגשותיה הנקודתית בעת ביצוע העבירה. שירות המבחן התרשם כי מדובר בהתנהגות חריגה לאורח חיי הנאשמת ולתפיסותיה החינוכיות. משיחה שערך שירות המבחן עם פקידת הסעד המטפלת בנאשמת ובבתה עלה כי הנאשמת הביעה הסכמה לקחת חלק בהדרכה הורית אולם בפועל התקשתה לשמור על קשר עם גורמי הטיפול והגיעה רק לחלק מהפגישות אליהן זומנה, אך בחווייתה שלה שיתפה פעולה והגיעה למפגשים. עוד נמסר כי מאז ביצוע העבירה לפני למעלה משנתיים לא התקבלו דיווחים נוספים על אלימות או התנהלות לא מקובלת מצד הנאשמת כלפי בתה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשמת אישה אינטליגנטית וכי היא מביעה מודעות ראשונית לקיומן של בעיות בתפקודה ההורי וכן מביעה נכונות להשתלב בטיפול בתחום ההדרכה ההורית במסגרת שירות המבחן. כגורם סיכון נלקח בחשבון הקושי ההורי שחווה הנאשמת והעובדה שהתקשתה להתגייס לטיפול מטעם שירותי הרווחה, וכגורמים מפחיתי סיכון נלקחו בחשבון הבעת הצער והחרטה על ידה, הבעת הרצון להיעזר בשירות המבחן וחלוף הזמן מאז ביצוע העבירה.

נוכח החשש שהרשעתה תוביל לאי חידוש אשרת שהייה שלה המליץ שירות המבחן להימנע מהרשעה ולהעמידה בפיקוח באמצעות השתלבות בטיפול המתאים לצריכה.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה עמדה על הרשעת הנאשמת וזאת לאור חומרת העבירה בנסיבותיה והאינטרס הציבורי שבהתוויות הדרך הראויה לחינוך ילדים והסנקציות בהן אין לנקוט לצורך תכלית זו, במיוחד משמדובר בנאשמים שמקורם בתרבות אחרת ומרקע שונה. לשיטתה, אין מדובר בנסיבות יוצאות דופן וחריגות הקשורות בעבירה עצמה או בנסיבות הקונקרטיות של הנאשמת העלולות להביא לפגיעה בה המצדיקות הימנעות מהרשעתה, והפנתה בהקשר זה לתסקיר שירות המבחן ממנו עולה כי הנאשמת לא עברה טיפול. עוד ציינה ב"כ המאשימה כי במסגרת עמדתה העונשית לקחה בחשבון את הנסיבות הקונקרטיות של הנאשמת ועתרה להרשעתה לצד עונש מקל של מאסר על תנאי וקנס.

ב"כ הנאשמת עתרה לקבל את המלצת שירות המבחן, להימנע מהרשעת הנאשמת ולהטיל עליה צו מבחן למשך שנה. בטיעוניה ציינה כי הנאשמת חיה בישראל למעלה מ- 20 שנים במהלכן עובדת בחריצות והציגה בהקשר זה מכתב ממעסיקה של האשמת (נ/1). היא הפנתה לתסקיר שירות המבחן ולנסיבות חייה של הנאשמת העולות ממנו, ובהקשר

זה הדגישה את העובדה שהנאשמת מגדלת את בתה בכוחות עצמה וללא כל סיוע בעקבות גירוש של אבי בתה מישראל, וכן את נסיבות ביצוע העבירה על רקע סערת הרגשות ותחושת הבושה בה הייתה נתונה הנאשמת בעת ביצוע העבירות, כפי שעלה מהתסקיר. הסנגורית הדגישה כי מדובר באירוע נקודתי וחד פעמי עליו הביעה הנאשמת חרטה, וכן ציינה את יחסה האכפתי של הנאשמת כלפי בתה ואת רצונה העיקרי לסייע לה ולקדם את חייה, ואת שיתוף הפעולה מצדה מול שירות המבחן.

לעניין ההרשעה ציינה הסנגורית כי לנאשמת אשרה שהייה זמנית בישראל המתחדשת מדי שנה, וכי הרשעתה תמנע את חידוש האשרה באופן שיוביל לגירושה מן הארץ ויפגע גם על המשך חייה של בתה בת ה- 11 אשר נולדה בישראל ומרכז חייה כאן, שכן לא תישאר לחיות בארץ לבדה.

בתום שמיעת הטענות הוריתי לקבל הבהרה ביחס להשפעה האפשרית של הרשעה על המשך שהייתה החוקית של הנאשמת בישראל מהגורמים הממונים.

נמסרה הבהרה ממנהל אכיפה זרים במשרד הפנים, ממנה עולה כי לנאשמת מעמד של תושבת ארעית מתוקף החלטת הממשלה העוסקת במתן מעמד לילדי זרים בישראל, והונפקה לה תעודת זהות בתוקף עד ארפיל 2015, כשמעמדה נבחן ומתחדש מידי שנה. עוד הובהר כי סמכות שלילת מעמדה נתונה בידי שר הפנים, שרשאי לבטל את המעמד, בין היתר, בשל ביצוע עבירות פליליות. הובהר כי אין מדובר בביטול מנדטורי אלא בסמכות שבשיקול דעת.

דין והכרעה

לאחר שבחנתי את מכלול הנתונים, הגעתי למסקנה כי נסיבותיו הייחודיות של האישום שלפניי ושל הנאשמת שלפניי מצדיקות הימנעות מהרשעה.

בהתאם לעקרונות המקובלים במשפט הפלילי, אם הוברר כי נאשם ביצע את המיוחס לו בכתב האישום, יש להרשיעו ולהענישו, כדי לממש את האינטרס הציבורי באכיפת הדין, ולקדם את עקרונות ההלימה והגמול שהם עקרונות מרכזיים בתורת הענישה. עם זאת, הוסמך בית המשפט להמנע מהרשעה, באותם מקרים בהם אין הלימה בין חומרת העבירה בהתאם לנסיבותיה הקונקרטיות ומידת פגיעתה באינטרס הציבורי, לבין ההשלכות שיש להרשעה על האינדיבידואל.

וכך סוכמה ההלכה בע"פ 2083/96, **כתב נ' מדינת ישראל**:

"הכלל הוא שיש להרשיע נאשם שעבר עבירה, ומי שטוען את ההיפך שומה עליו לשכנע את בית המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיבידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי".

בהלכה הפסוקה נקבעו שני תנאים מצטברים שבהתקיימם יש מקום לשקול את הפעלת הסמכות להימנע מהרשעת הנאשם:

"הימנעות מהרשעה אפשרית איפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל"

(וכן: ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל).

מן הכלל אל הפרט

לעניין חומרת המעשים, מדובר במעשי אלימות של אם כלפי בתה הקטינה שלא מלאו לה עשר שנים במועד הארוע, מעשים שהסבו חבלות קלות וחולפות, ויש להניח תחושת פחד מצד הבת הקטינה, והם נפסדים ופסולים לכל הדעות. פגיעה על ידי הורה בילדו הקטין חורגת בחומרתה ממעשי אלימות אחרים הן בשל העובדה שהקורבן קטין והן בשל העובדה שיש בה פגיעה בתא המשפחתי כמקום חם ומגן ולא מקום בו חשוף הילד הקטין לפגיעה מצד הגורם הקרוב אליו ביותר. מבלי למעט מן העקרונות הכלליים, בחינת המעשים אינה נעשית במנותק מנסיבותיהם הקונקרטיות.

הארוע שלפניי הוא ארוע קצר ביותר במשכו, לאור כל הנתונים שהוצגו לפניי, אני מקבלת את התיאור שהוא התבצע בלהט הרגע, באופן אימפולסיבי, במרחב הציבורי, בשל תחושת תסכול קשה שחשה הנאשמת, משנאמר לה שבתה חזרה וביצעה מעשי גניבה מילדי בית הספר בו היא לומדת. אין מדובר בהתנהגות קבועה או מתמשכת המבטאת דרך חינוך ותפישת עולם, אלא במעידה חמורה אך חד פעמית וקצרה מצד הנאשמת, בעת שלדבריה הייתה מותשת מהעבודה הקשה בהיותה אם חד הורית ומפרנסת יחידה. לעניין פוטנציאל הנזק והנזק שנגרם, אין מדובר באלימות בדרגה גבוהה, אם כי בנסיבות הקשר בין האם לבתה מדובר בארוע שעשוי לעורר פחד. החבלות שנגרמו הן חולפות ויש לקוות שהפגיעה הנפשית היא מועטה. בהקשר זה נחה דעתי מעיון בתסקיר ושמיעת טיעוני ההגנה, כי האם מתפקדת מול בתה באופן חם ומטיב מתוך מוטיבציה הורית תקינה, וכי אכן מדובר בארוע נקודתי וחולף. מתסקיר שירות המבחן עולה שהנאשמת זקוקה לטיפול והדרכה, ומכירה בכך, וכי מידת הסיכון הנשקפת ממנה לבתה היא בסופו של דבר נמוכה.

בנסיבות אלה, ובהתחשב בכך שהנאשמת היא קרוב המשפחה היחיד של הקטינה בישראל, מבחינת האינטרס הציבורי, דומה שהדגש העיקרי צריך להיות מופנה להענקת כוחות וכלים לנאשמת לתפקוד מיטבי ללא מעידות.

אשר לפגיעה בשיקומה של הנאשמת ובאופק חייה, הנאשמת הגיעה לישראל לפני כ- 22 שנים מהפיליפינים לצרכי תעסוקה וילדה את בתה בישראל. מדובר באישה שידעה קשיים בחייה משגורש בן זוגה ואם בתה בחזרה לארץ מוצאו, כך שהפכה לאם חד הורית ונאלצה להתמודד עם מציאות משפחתית מורכבת ועם היותה זרה בישראל. הנאשמת מגדלת ומחנכת את בתה ללא כל תמיכה וסיוע ונראה כי מנסה בכל כוחה להעניק לבתה את הטוב ביותר חרף הקשיים הרבים. הנאשמת הביעה נכונות להשתלב בטיפול הדרכה הורית במסגרת שירות המבחן.

הנאשמת ללא עבר פלילי וללא תיקים פתוחים, הודתה והביעה חרטה. מטיעוני ההגנה, מתסקיר שירות המבחן וממכתב הוקרה (נ/1) עולים מאפייני אישיותה החיוביים ותפקודה הנורמטיבי בכל יתר מישורי החיים. הנאשמת שוהה כאמור בישראל מתוקף אשרת שהייה זמנית. הובהר לבית המשפט כי הרשעת הנאשמת עלולה לגרום לנזק קונקרטי ומיידי

למעמדה ולמעמד בתה בישראל, שכן הליך שסיומו בהרשעה מעמיד את אשרת השהייה הזמנית בסכנת חידוש.

בנסיבות אלה, נוכח הפגיעה הקונקרטית והמשמעותית, בעיקר בבתה הקטינה של הנאשמת אשר נולדה וגדלה בישראל ועתידה תלוי באופן מוחלט במצבה של אמה, יש מקום להימנע מהרשעה.

אשר על כן אני נמנעת מהרשעת הנאשמת.

ניתן בזאת צו מבחן לתקופה של 12 חודשים במהלכו תשולב הנאשמת בטיפול בהתאם להוראות שירות המבחן. הובהרה לנאשמת משמעות הצו וסמכות ביהמ"ש להרשיעה ולגזור את דינה ככל שלא תמלא אחר תנאי הצו.

זכות ערעור לבית משפט מחוזי תוך 45 יום.

עותק מהפרוטוקול ישלח לשירות המבחן.

**ניתנה והודעה היום י"ח כסלו תשע"ה,
10/12/2014 במעמד הנוכחים.
לימור מרגולין-יחידי, שופטת**